

MRTT – A VÁROSOK ÚJRAIPAROSODÁSÁNAK TERÜLETI HATÁSAI

Szekcióvezető: Gál Zoltán, Rácz Szilárd

ELŐADÓK

HORECZKI RÉKA

tudományos munkatárs, KRTK Regionális Kutatások Intézete

Térszerveződési minták a hazai középvállalatok esetén

Az előadásban a középvállalati szektor térbeli megoszlását vizsgáljuk a hazai városhálózatban. Előzetes feltételezésünk szerint a városhierarchiában megjelenő középvállalatok elfoglalt pozícióját elsődlegesen a városok lakosságszáma befolyásolja; mivel a humán erőforrás és a piacok közelsége jelentőségteljes tényező a feldolgozóipari középvállalatok számára. A településhálózat és az ipar közötti különféle mélységű kapcsolatok feltárása nem újkeletű; Beluszky (1999) a történelmi fejlődés kontextusában tekintette át a magyar ipari fejlődést, amelyben kiemelt figyelmet fordított a városokra és az urbanizációs folyamatokra. Barta–Enyedi (1981) elemzése rámutatott, hogy az ipari fejlődés egyik kiemelt város- és településképző tényezője a foglalkoztatottak száma. A vidéki iparosodás megjelenése a 20. század elején számos mai kisváros létét alapozta meg. Az 1960-as évekből kezdődően – a városi jogállású települések számának növekedésével – a kis- és középvárosi hálózatban egyre több ipari telephely, nagyobb vállalat, mezőgazdasági szövetkezet létesült, valamint a falvak lakosságszáma ugrásszerűen növekedett (Kiss 2011). A rendszerváltás mind ipari, mind szolgáltató-szektori, mind egyéb funkciókkal való ellátottság tekintetében megszilárdította a nagyobb városok szerepkörét. A nagyobb – gyakran állami – konglomerátumok, nagyvállalatok széttöredeztek; többen középvállalattá vagy kisvállalattá alakultak. 1992-ben átlagosan az egy településre eső regisztrált vállalkozások száma 2,8 volt, 2009-re 15,4 lett (Kiss 2010, 2011). A tradicionális ipari bázisok a millennium után is főként a városokra, az 1990-ben is városi rangú településekre koncentráálódtak; de ezzel párhuzamosan a széttöredező nagyvállalatok – családi kapcsolatok, ipari hagyományok, foglalkoztatottak száma miatt – inkább a kisebb városokba települtek; főként a 2-10.000 fős népességű városokba.

Az előadásban a MTA KRTK Adatbank, valamint a KSH által közreadott adatok alapján mutatjuk be a középvállalatok számát és átlagos foglalkoztatotti létszámát 2000-től kezdődően a hazai városokban. Az egyes várostérségekben megmutatkozó különbségek feltérképezése strukturált interjúk segítségével történt, amelyben kiemelt figyelmet fordítottunk Baranya megyére, valamint Pécs városára. Az eredményeink azt mutatják, hogy a vállalkozói hagyományok, az adott térségben fellelhető üzleti bizalom, a vállalkozói jövőkép, stratégia mind-mind lokalizációs előnyként értelmezhető tényezők a hazai tulajdonú középvállalatok számára.